

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 15 Μαΐου.

Black Friday, ἤτοι μαύρην παρασκευὴν ὀνομάζουσιν οἱ ἄγγλοι τὴν παρασκευὴν 11 Μαΐου 1866, καθ' ἣν ἡ πτώσις τοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ καὶ τραπεζικοῦ οἴκου Overend Gurney ἐπῆνευκε τὴν καταστρεπτικὴν ἐκείνην οικονομικὴν ἐν Ἀγγλίᾳ κρίσιν, τὸ φοβερὸν ἐκείνον *crack*, ὅπερ μετὰ θρῆκς ἀναμνησκονται οἱ ἐπιζῶντες ἔμποροι καὶ τραπεζίται τοῦ Λονδίνου. Μαύρην παρασκευὴν πρέπει νὰ ὀνομάσῃ ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος τὴν χθεσινὴν παρασκευὴν 14 Μαΐου 1893 καθ' ἣν ἡ ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Τρικούπη ἐκτραγέῖσα οικονομικὴ ἐν Ἑλλάδι κρίσις διὰ τῆς φοβερᾶς καταρρεύσεως τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων καὶ ἀξιῶν προσέλαβε χαρακτῆρα ἀληθοῦς πανωλεθρίας, ἥς ἡ ἀνάμνησις θὰ μείνῃ ἀνεξάλειπτος ἐκ τῆς μνήμης τῆς παρούσης γενεᾶς. Τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα καὶ αἱ διάφοροι ἑλληνικαὶ ἀξίαι ἐξηκολούθησαν μὲν σπουδαίως ὑποτιμώμεναι καὶ τὴν ἐβδομάδα ταύτην, χθὲς ὅμως ἡ κατάρρευσις αὐτῶν ἐνεκα τῶν μεγάλων καταναγκαστικῶν πωλήσεων ἤτο τοιαύτη, ὥστε ἐπῆνευκε ἀληθεῖς πανικόν, πολλοὶ δὲ προσερχόμενοι πωλῆται δὲν εὗρισκαν ἀγοραστάς. Αἱ λαχειοφόροι ὁμολογίαι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τὸ ἀσφαλέστερον καὶ δημοφιλέστερον τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων, προσεφέροντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ ἐπωλοῦντο ἀνιλεῶς, οὕτως εἰπεῖν, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῶν, ἦν ἐσημειώσαμεν 365, κατέπεσε 317. Αἱ μετοχαὶ τοῦ Λαυρίου καὶ τοι δὲν συγκαταλέγονται μετὰ τῶν κυβερνητικῶν χρεωγράφων, ὑπετιμῆθησαν μέχρι τῶν 48. Συγχρόνως ὁ τιμολέγραφος διεδίδαζεν ἡμῖν ἐκ Λονδίνου τὴν εἰδησιν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ράντ κατέπεσε μέχρι 33 1/2 κατ' ἀναλογίαν δὲ ὑπετιμῆθησαν καὶ πάντα τὰ λοιπὰ χρεώγραφα. Ἐκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν θέσιν τῆς χρηματικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ἐμπορος ἐλθὼν χθὲς ἐκ Πειραιῶς ἐδεβαίωσεν ἡμᾶς ὅτι πολλὰ καταστήματα ἐν Πειραιεὶ ἐκλείσθησαν ἤδη, πλείστα δὲ ἔχουν ἀπόφασιν νὰ κλείσωσιν ἂν τὸ Εἰκοσόφραγκον θῆσιν περὶ τὰ 40. Περί τῆς κρίσεως ταύτης καὶ τῶν προκαλεσάντων αὐτὴν αἰτίων ἔγκριτος οικονομολογικὴ ἐφημερίς τοῦ Βελγίου γράφει τὰ ἐπόμενα, ἃ παραθέτομεν ὡς ἀξία τῆς προσδοκῆς τοῦ δημοσίου.

«Τὰ ἑλληνικὰ χρεώγραφα ὑπέστησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας οὐχὶ ἐκπτώσιν, ἀλλ' ἀληθεῖς καταστροφὴν, ὡς ἀποδεικνύει ὁ συγκριτικὸς πίναξ τῶν τιμῶν ἐντὸς ὀκταμήρου. (Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐγγράφοντο ταῦτα ἐνῶς ἡ τιμὴ τοῦ Μονοπωλείου ἤτο 52 καὶ ἡ τῆς ράντ 42). Ἡ αἰτία τῆς καταρρεύσεως ταύτης εἶναι γνωστὴ. Εἶναι ἡ ἀποτυχία τοῦ πρὸ τοσοῦτου καιροῦ ὑπὸ διαπραγματεύσιν δανείου, εἶναι ἡ πτώσις τοῦ κ. Τρικούπη, μόνου ἱκανοῦ θεωρουμένου ὅπως σώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν, ἐν αἷς διατελεῖ πρὸ πολλοῦ. Τὸ ἔδαφος, ὅπερ μετὰ τοσαύτης ὑπομονῆς, καρτερίας καὶ ἐπιτηδεϊότητος παρεσκεύασεν, ὑπεξέφυγε προδοτικῶς ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ πρώην ὑπουργοῦ τῶν οικονομικῶν.

Ἡ ὑπόσχεσις κράτους τινὸς δὲν ἔχει οὐδεμίαν

ἀξίαν, ἂν μὴ ληθῇσιν σπουδαῖα μέτρα ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐκτέλεσιν. Οἱ δανεισταί, οὓς εὗρεν ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις, δικαίως ἀπῆλθον τὰ ἐξασφαλιστικὰ ταῦτα μέτρα, θεωρηθέντα ὡς τῶν ὧν οὐκ ἄνευ πρὸς συνυπολόγησιν τοῦ δανείου. Ἐπειγούσης τῆς ἀνάγκης, ὁ κ. Τρικούπης ἤτο διατεθειμένος νὰ ἐνδῶσῃ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἠθέλησεν, ἡ τοῦλάχιστον ἡγήθη νὰ λάβῃ τοιαύτην ἀπόφασιν ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Κοινοβουλίου, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν ὑπέβαλε τὴν παραιτήσιν του. Εἶναι βεβαίως σκληρὸν εἰς πᾶν ἔθνος φιλότιμον νὰ βλέπῃ τὸν δυσπιστοῦντα ξένον ἐπιδάλλοντα χεῖρα ἐπὶ τῶν ἐθνικῶν εἰσπράξεων. Ἀλλ' ὅταν τὸ ἔθνος τοῦτο περιέλθῃ εἰς τὴν οικονομικὴν θέσιν, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ Ἑλλάς, αἱ τοιαῦται αἰσθηματικότητες εἰσὶν ὅλως ἄκαιροι. Ἡ μὴπως νομίζουσιν οἱ Ἕλληνες ὅτι θὰ ἴναι ὀλιγώτερον ταπεινωτικὸν δι' αὐτοὺς, ὅταν μετὰ τινὰς μῆνας κηρυχθῶσιν ἀναξιόχρεοι καὶ ἀνίκανοι νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν πληρωμὴν τῶν ληγόντων τοκομεριδίων;

Ἡδὴ ἔχουσιν αἱ Ἀθῆναι νέον ὑπουργεῖον ὑπὸ τὸν κ. Σωτηρόπουλον, ἀναλαβόντα τὸ κινδυνώδες χαρτοφυλάκιον τῶν οικονομικῶν, μετ' αὐτοῦ δὲ συνελθόντων ὁ βασιλεὺς, ὅπως ληθῇσιν ἀμέσως τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἐκτραγέως καὶ σοβαρᾶς λαβούσης διαστάσεως οικονομικῆς κρίσεως. Εἴμεθα λίαν περιέργοι νὰ μάθωμεν τίνα εἰσὶ τὰ μέτρα ταῦτα. Πρώτιστον καθήκον τοῦ νέου ὑπουργείου εἶναι νὰ ἐξεύρῃ τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια πρὸς ἀπότισιν τῶν τοκομεριδίων τοῦ ἰουλίου, πρῶγμα οὐχὶ εὐκόλον».

Ὁ γράφων ταῦτα Εὐρωπαῖος οικονομολόγος δὲν θεωρεῖται φίλος τοῦ κ. Τρικούπη, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποδίδει εἰς αὐτὸν τὴν αἰτίαν τῆς φοβερᾶς οικονομικῆς κρίσεως, ἣν διερχόμεθα, σκληρὸν δὲ καταφέρει ῥάπισμα κατὰ τῶν ἐν Ἀθῆναις δημοκόπων, οἱ ὅποιοι πᾶν μέσον μετῴθον, ὅπως μὴ ὑπογραφῇ ἡ σύμβασις τοῦ δανείου, ἣν ἀτιμωτικὴν διὰ τὸ ἔθνος ἐχαρακτήριζον. Θὰ ἴναι ὀλιγώτερον ταπεινωτικὴ ἡ χρεωκοπία; ἔρωτᾷ ὁ Εὐρωπαῖος οικονομολόγος. Αὐστηρὸς οὐδ' ἡ κατάστασις αὕτη, ἡ ἄγνοια τὸ ἀτυχὲς ἔθνος ἐκ πλήρη ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς καταστροφῆς, συνετίζει τοὺς ἀσυνέτους.

Σπουδαίαν ἀντίθεσιν εἰς τὴν κατάρρευσιν τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἀποτελοῦσι τὰ τουρκικὰ διατηρούμενα ἀκλόνητα εἰς τὰς ὑψηλὰς αὐτῶν τιμὰς, καὶ μὴ ἐπηρεαζόμενα οὔτε ἐκ τῆς ὑψώσεως τοῦ τόκου, οὔτε ἐκ τῆς ἐν Εὐρώπῃ χρηματικῆς στενοχωρίας οὔτε ἐκ τοσοῦτων ἄλλων ζητημάτων, ὧν ἡ λύσις δὲν φαίνεται ἀμέτοχος κινδύνων.

Παρατηρήθη ἐσχάτως ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημεριδῶν ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῶν ἐξ ἐμμέσων φόρων κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ἀπρίλιον σημειούμεναι εἰς Ἀ.Τ. 68,090 ὑπολείπονται τῶν εἰσπράξεων τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ 11,997. Ἀ.Τ. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι ἡ διαφορά αὕτη προέρχεται ἐκ τοῦ καθυστέρουμένου μηνιαίου φόρου τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Βασιλισσῆς Σελῆς-Πύργου

Τυποθησαυρεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ